

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการดำเนินงานของอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบและมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งแตกต่างกัน เช่น เพื่อบรรเทาสาธารณภัย เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย ฯลฯ การอาสาสมัครด้านอื่นก็เช่นเดียวกันเป็นอาสาสมัครรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายรองรับ และมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเตรียมการฝึกราษฎรให้มีความรู้ทางวิชาการไว้เฝ้ายามปกติจะช่วยให้ช่วยเหลือประเทศชาติ เมื่อเกิดศึกสงครามจากศัตรูภายนอกประเทศ หรือมีความไม่สงบเกิดขึ้นภายในประเทศ

การอาสาสมัครด้านอื่นได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2497 แต่ในระยะเริ่มแรกนั้นยังไม่มีบทบาทสำคัญมากนัก จนกระทั่งปี พ.ศ.2508 ได้มีการนำอาสาสมัครกองอาสาสมัครด้านอื่นหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "สมาชิก อส." ที่ฝึกอบรมไว้ไปใช้ในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ซึ่งเริ่มต่อสู้กับรัฐบาลโดยการใช้กำลังอาวุธ ต่อมาได้นำกำลังสมาชิกกองอาสาสมัครด้านอื่นไปใช้ปฏิบัติหน้าที่อื่นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามสถานการณ์การก่อการร้ายที่ทวีความรุนแรง จนกระทั่งปี พ.ศ.2522 ปรากฏว่ามีสมาชิกกองอาสาสมัครด้านอื่นปฏิบัติหน้าที่ตามแผนยุทธการต่าง ๆ ประมาณ 25,000 คน สมาชิกกองอาสาสมัครด้านอื่นเหล่านี้มีหน้าที่หลัก คือ ทำการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์โดยใช้กำลังอาวุธทำให้เกิดการบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะสังเกตได้จากพิธีพระราชทานเพลิงศพผู้เสียชีวิตจากการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายในแต่ละปี จะมีสมาชิกกองอาสาสมัครด้านอื่นรวมอยู่ด้วยทุกปีเสมอไป¹

---

¹จักรา กาญจนวิโรจน์, บทบาทของสมาชิก อส. ในการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพฯ: เอกสารวิจัย วิทยาลัยการปกครอง, 2529), หน้า 3.

หลังจากมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่องนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 สถานการณ์การก่อการร้ายได้เริ่มลดน้อยลงตามลำดับ การปฏิบัติหน้าที่ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนก็ลดน้อยลง เช่นเดียวกัน สภาพปัญหาคือเมื่อสถานการณ์การก่อการร้ายลดลง กองอาสารักษาดินแดนสมควรจะยุบเลิกไปหรือไม่ จึงต้องพิจารณาถึงหน้าที่ตามกฎหมายที่มีบัญญัติไว้ว่ามีเพียงใด ถ้าหากมีหน้าที่ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เพียงประการเดียวก็สมควรยุบเลิก แต่ปรากฏว่าหน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดนมีมากกว่านั้น และการจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 โดยมีเหตุผลคือเนื่องจากการป้องกันประเทศชาติในสถานการณ์สงครามปัจจุบัน เป็นหน้าที่ของประชาชนพลเมืองทุกคนที่จะต้องร่วมมือช่วยเหลือ และจะต้องได้รับการศึกษาอบรม เพื่อให้มีความรู้ในการป้องกันตนเองและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและจัดหน่วยการบังคับบัญชา เตรียมไว้ในเวลาปกติ

จากเหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการอาสารักษาดินแดนจะยุบเลิกมิได้ เพราะการช่วยกันรักษาความอยู่รอดของประเทศชาตินั้น เป็นสิ่งที่ประชาชนพลเมืองทุกคนต้องช่วยเหลือกันให้ประเทศชาติดำรงคงอยู่ต่อไป

เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีอาสารักษาดินแดน

การอาสารักษาดินแดนเป็นภารกิจที่ประชาชนและรัฐจะต้องช่วยกันรักษาไว้ซึ่งชาติและอธิปไตยให้ดำรงคงอยู่ ดังเช่น บรรพบุรุษของไทยในอดีตได้ประกอบวีรกรรมไว้เป็นตัวอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง โดยมีเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

1. เป็นหน้าที่ของประชาชนพลเมืองที่กำหนดไว้ในกฎหมายโดยเฉพาะรัฐธรรมนูญหรือธรรมนูญการปกครองซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศได้กำหนดรูปแบบ และหลักการปกครอง ตลอดจนวิธีการดำเนินการปกครองไว้อย่างเป็นระเบียบ ตลอดทั้งกำหนดหน้าที่ของประชาชนที่พึงกระทำต่อรัฐ² ได้บัญญัติไว้สอดคล้องต้องกันแทบทุกฉบับว่า การ

²วิชญ์ เกรืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2530), หน้า 44-45.

ป้องกันประเทศ การรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นหน้าที่ของประชาชน พลเมืองทุกคนที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศไทย เพราะถ้าหากประเทศไทยไม่สามารถจะอยู่รอดปลอดภัยได้ ประชาชนก็ไม่อาจจะอยู่ได้เช่นเดียวกัน

2. แนวความคิดในการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ (Total Defense) จากสถานการณ์โดยรวมของประเทศทำให้ตระหนักในข้อเท็จจริงว่า หากเกิดศึกสงครามจากการรุกรานภายนอกประเทศแล้ว ลำพังแต่เพียงกำลังทหารหลักย่อมไม่สามารถที่จะต่อต้าน และขับไล่ศัตรูได้โดยง่าย ประกอบกับแนวความคิดที่ว่าหน้าที่ในการป้องกันประเทศนั้น เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ดังเช่นบรรพบุรุษได้แสดงให้เห็นวีรกรรมไว้ในอดีต การผนึกกำลังกันต่อสู้ปัจจุบันเราเรียกว่าการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จโดยจะต้องผนึกกองกำลัง 3 ส่วนคือ³

2.1 กำลังรบหลัก (Main Force) ได้แก่ กำลังที่สามารถโยกย้าย เข้าปฏิบัติงานได้ทุกพื้นที่ เป็นปีกแผ่นดินมีอำนาจการยิงและความคล่องแคล่วในการเคลื่อนตัว ประกอบด้วยกำลังประจำการ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และกำลังพลสำรอง หรือกองหนุนที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วและสามารถใช้งานได้ทันที

2.2 กำลังประจำถิ่น (Local Force) ได้แก่ กำลังบางส่วนและกองกำลังประจำการที่กำหนดบทบาทไว้ในลักษณะกำลังประจำถิ่น และกำลังกึ่งทหารที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วควบคุมโดยฝ่ายทหาร รวมทั้งกำลังประจำถิ่นที่จัดตั้งโดยฝ่ายพลเรือนและตำรวจ ประกอบด้วยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ตำรวจภูธรอาสาสมัครทหารพราน (อส.ทพ.)

2.3 กำลังประชาชน (Civil Defence Force) ได้แก่ การป้องกันฝ่ายพลเรือนที่จัดตั้งราษฎรเอาไว้ในรูปแบบหรือกลุ่มต่าง ๆ ประกอบด้วย ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ลูกเสือชาวบ้าน (ลส.ชบ.) เป็นต้น

---

³สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, กำลังกึ่งทหารและกำลังประชาชน (เอกสารเพิ่มเติมวิชาการสงครามพิเศษ), หน้า 47-48.

๓. สนับสนุนนโยบายกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม คือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 (พ.ศ. 2515) อันเป็น กฎหมายที่กำหนดจำนวนกระทรวงและทบวงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงและทบวง ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอิสระและกำหนดจำนวนกรมในแต่ละกระทรวงและทบวง ด้วย กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข การพัฒนาชนบทและชุมชน การส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพ การ ส่งเสริมควบคุมและคุ้มครองการใช้แรงงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การ บังคับสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และการราชทัณฑ์⁴

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกันกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ กระทรวง มหาดไทยจึงได้กำหนดนโยบายของกระทรวงขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 8 ประการคือ⁵ นโยบายการ รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม การรักษาความมั่นคงภายใน การเมืองและการบริหาร การ พัฒนาชนบท การแรงงานและสวัสดิการสังคม การพัฒนาประชากร การพัฒนาเมืองและพื้นที่ เฉพาะ และการส่งเสริมการท่องเที่ยว การที่จะปฏิบัติภารกิจให้สามารถบรรลุตามนโยบายนี้ ได้ ฝ่ายปกครองจำเป็นจะต้องมีกำลัง เป็นของตนเอง พร้อมทั้งจะปฏิบัติได้ทุกสถานการณ์โดยเฉพาะ กำลังจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) อัน เปรียบเสมือนแขนขาของฝ่ายปกครอง ที่จะผลักดันภารกิจต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมาย

4. เป็นนโยบายสาธารณะ กิจการทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นระดับใดในหน่วยงานใดล้วน มีกำเนิดมาจากความคิดอันเป็นกรอบนำทางว่า ควรจะทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และ อย่างไรหากปราศจากความคิดที่ชัดเจน การกระทำที่ตามมาคงปราศจากทิศทางที่แน่นอนชัดเจนใน การดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ความคิดหรือเจตนารมณ์ก็เกิดขึ้นก่อนเช่นเดียวกัน จากนั้นค่อย ๆ พัฒนาชัดเจนขึ้นกลายเป็นกรอบกำหนดทิศทางและแนวการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลหรือ

⁴สมาน ริงสิโยภุชย์ และ สุธี สุทธิสมบุรณ์, การแบ่งส่วนราชการและการจัดอัตรา กำลังข้าราชการ (กรุงเทพฯ: บริษัทประชาชนจำกัด, 2532), หน้า 80.

⁵กระทรวงมหาดไทย, "คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่องการปฏิบัติตามนโยบายของ กระทรวงมหาดไทย," 2 กันยายน 2531.

หมายถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล⁶ สำหรับกิจกรรมของรัฐบาลแบ่งออก 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่จัดทำเพื่อคุ้มครองประชาชน และกิจกรรมที่จัดทำเพื่อบำรุงส่งเสริม

กิจกรรมที่จัดทำเพื่อคุ้มครองประชาชน ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในประเทศ การป้องกันประเทศและการสงวนรักษาสาธารณสมบัติของรัฐ กิจกรรมนี้รัฐถือเป็นหน้าที่ต้องเข้าทำเอง เพื่อความมั่นคงความปลอดภัยของประเทศและเป็นหน้าที่ของรัฐต้องจัดให้กับประชาชน ซึ่งไม่อาจมอบหมายให้เอกชนจัดทำได้ การอาสารักษาดินแดนก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ฝ่ายปกครองใช้รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศจึงเป็นนโยบายสาธารณะด้วย และลักษณะสำคัญของบริการสาธารณะประการหนึ่งคือ จะต้องดำเนินการอยู่เป็นนิจและโดยสม่ำเสมอ⁷

การอาสารักษาดินแดนกับความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า หลังจากสถานการณ์การก่อการร้ายได้ลดลง การอาสารักษาดินแดนก็น่าจะลดลงหรือยุบเลิกกิจการดังกล่าว แต่ปรากฏว่าการอาสารักษาดินแดนยังคงอยู่และมีต่อไปในสถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อพิจารณาถึงภารกิจตามกฎหมายแล้ว กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ⁸

1. บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
2. ทำหน้าที่สำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
3. รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
4. ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว
5. ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการและตัดทอนกำลังข้าศึก
6. เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่ม เดิมและสนับสนุนกำลังทหารได้ เมื่อจำเป็น

⁶ศุภชัย ยาวะประภาส, นโยบายสาธารณะ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), หน้า 3-4.

⁷มาลี ทองภูสวรรค์, เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน หน่วยที่ 8-15 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529), หน้า 723-726.

⁸พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497, มาตรา 6.

นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยยังได้กำหนดบทบาทเพิ่มขึ้นหลังจากที่สถานการณ์การค้า
 ค่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์เปลี่ยนแปลงไปโดยเพิ่มภารกิจขึ้นอีก 3 ประการคือ⁹

1. สนับสนุนนโยบายกระทรวงมหาดไทยด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม
2. ดำเนินการรุกทางการเมืองและพัฒนาพื้นที่เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้ได้อย่างถาวร
3. สนับสนุนภารกิจการเมืองกับประเทศของฝ่ายทหารเมื่อจำเป็นตามแนวความคิด

การทำสงครามแบบเบ็ดเสร็จ

จากกฎหมายและคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของกองอาสารักษาดินแดน
 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจะเห็นได้ว่า มีหลายประการและมีได้เน้นหนักเฉพาะการค้าสู้ด้วย
 กำลังอาวุธเพียงประการเดียวเท่านั้น ในยามว่างเว้นจากการปฏิบัติการทางทหาร แม้เพียงช่วง
 ระยะเวลาอันสั้น สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) จะออกปฏิบัติการทางด้าน
 จิตวิทยาและทางการเมืองโดยสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันการออกปฏิบัติงานร่วมกับราษฎรใน
 ท้องที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น จนเกือบจะกลายเป็นงานหลักประจำอย่างหนึ่ง เหตุผลที่ต้อง
 ปฏิบัติ เช่นนั้นก็เพราะสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนคือราษฎรในท้องถิ่นนั่นเอง และผลจากการ
 ปฏิบัติดังกล่าวทำให้ได้รับประโยชน์ทางอ้อมเกี่ยวกับด้านข่าวสารต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อทาง
 ราชการเป็นอย่างยิ่ง อนึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันยังคงมีเงื่อนไขหลายประการที่เอื้ออำนวยและ
 ง่ายต่อการที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะอาศัยเหตุการณ์วิกฤตอันอาจเกิดขึ้นทั้งในด้าน
 การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม พลิกฟื้นสถานการณ์การค้าสู้ด้วยอาวุธขึ้นมาใหม่ จากเหตุผล
 ดังกล่าวจึงยังจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดนในสถานการณ์ปัจจุบัน
 ต่อไป

สำหรับการสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้ปฏิบัติการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ
 พ.ศ.2534 ได้สั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนทั้งสิ้นจำนวน 20,766 คน โดยแบ่งตามภารกิจ
 ที่ปฏิบัติได้เป็น 8 ประการคือ¹⁰

⁹ กระทรวงมหาดไทย, "คำสั่งกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน เรื่องคำชี้แจงการ
 ปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อส. เพื่อสนองตอบนโยบายของกระทรวงมหาดไทย 17 พฤษภาคม 2527.

¹⁰ ข้อมูลจากงานกำลังพล กองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง ปี พ.ศ.2534

1. ตามแผนงานการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จำนวน 8,638 คน ในพื้นที่ 39 จังหวัด
2. ตามแผนงานการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จำนวน 11,258 คน ในพื้นที่ 58 จังหวัด
3. ตามแผนงานรักษาความสงบเรียบร้อยในศูนย์รับผู้อพยพ จำนวน 332 คน ในพื้นที่ 5 จังหวัด
4. ตามแผนงานร่วมกับหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ (นพค.) จำนวน 237 คน ในพื้นที่ 25 จังหวัด
5. ตามแผนงานรักษาความปลอดภัยพระตำหนักทักษิณราชินีเวสท์ จำนวน 36 คน ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส
6. ตามแผนงานการสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ปฏิบัติภารกิจในกองร้อยบังคับการและบริการ ในกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนจำนวน 24 คน
7. ตามแผนงานรักษาความปลอดภัยและเป็นผู้ช่วยครูฝึกในศูนย์ฝึกสมานมิตร จำนวน 60 คน ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
8. ตามแผนงานรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ บังคับ และปราบปรามอาชญากรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จำนวน 181 คน ในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดอยุธยา 138 คน จังหวัดราชบุรี 12 คน จังหวัดอ่างทอง 12 คน จังหวัดสุรินทร์ 7 คน และจังหวัดอุบลราชธานี 12 คน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มาเป็นเวลาประมาณ 37 ปี และได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อ พ.ศ.2504 แต่ปรากฏว่าการอาสารักษาดินแดนยังไม่เจริญก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ว่า การอาสารักษาดินแดนตามกฎหมายนี้มีบทบาทและภารกิจอะไรบ้าง เคยทราบแต่เพียงว่าสมาชิก อส.นั้นมีหน้าที่แค่เพียงปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เมื่อภัยจากการก่อการร้ายจบสิ้นไปสมาชิก อส. หรือการอาสารักษาดินแดนควรจะจบสิ้นไปด้วย แต่จากการปฏิบัติภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทาง

ธรรมชาติที่จังหวัดชุมพร การมีส่วนร่วมในการปกป้องอธิปไตยโดยร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจ รวมทั้งการปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายทหาร เช่น เหตุการณ์กรณีพิพาท 3 หมู่บ้าน ใน จังหวัดอุตรดิตถ์ หรือเหตุการณ์บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก และอื่น ๆ ที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการบางอย่างซึ่งประชาชนโดยทั่วไป ไม่ทราบ

ดังนั้นจึงควรจะได้มีการศึกษาและวิเคราะห์ พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 อันเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการอาสารักษาดินแดน ให้ เจริญก้าวหน้าและเหมาะสมต่อสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนใดที่เป็นอุปสรรค ในทางปฏิบัติจะได้ดำเนินการแก้ไขโดยการ เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุภารกิจ สูงสุด สามารถสนองคอบค่อนโยบายแห่งรัฐ และทำให้สมาชิก อส. ที่สั่งใช้สามารถช่วยเหลือ และพัฒนาความ เจริญของท้องถิ่น และความมั่นคงของประเทศชาติ ตลอดจนความสงบสุขของ ประชาชนในท้ายที่สุด

สมมติฐาน

กิจการอาสารักษาดินแดน เป็น เรื่องสำคัญ ซึ่งจัดตั้งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่พลเมือง ตามรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับที่ผ่านมา และเป็นกองกำลังป้องกันประเทศทั้งในยามสงคราม และปกติที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย แต่พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดนได้ประกาศใช้บังคับมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2497 บัดนี้สถานการณ์การก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ ได้ลดลง นอกจากนี้ กฎหมายที่มีอยู่ก็ก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายบางประการจึงสมควรปรับปรุง แก้ไข ให้รูปแบบ โครงสร้าง และหน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดน เอื้ออำนวยต่อภารกิจและความมุ่งหมายต่อ สถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติ กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 รวมทั้งที่แก้ไข เพิ่มเติมในส่วนที่มีส่วนสำคัญต่อการอาสารักษาดินแดน คือ

1. การเป็นนิติบุคคล
2. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน

3. การจัดองค์กรบริหารงานในระดับต่าง ๆ
  - 3.1 ส่วนกลาง
  - 3.2 ส่วนภูมิภาค
4. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
5. การมีเอกภาพของหน่วยงาน
6. การไม่กำหนดขนาดขององค์กร

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาได้จากการวิจัยเอกสารเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดนในระดับต่าง ๆ เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในฐานะผู้ช่วยผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดน) อธิบดีกรมการปกครอง (ในฐานะหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ) ผู้อำนวยการกองอาสารักษาดินแดน (ในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการ) ผู้ว่าราชการจังหวัด (ในฐานะผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด) นายอำเภอ (ในฐานะผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ) โดยการสัมภาษณ์อย่าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดน มีข้อจำกัดดังนี้

1. หนังสือ บทความ เอกสาร และรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดนของไทยและต่างประเทศมีอยู่น้อย
2. การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลในการศึกษา วิเคราะห์นั้นจำกัดอยู่เฉพาะผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่สามารถขยายผลออกไปยังหน่วยงานอื่น เพราะยังมีผู้ขาดความรู้ทางนี้อยู่เป็นอันมาก ทำให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำกัดอยู่ในวงแคบ
3. การลงโทษสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กฎหมายได้กำหนดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2509 แต่สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ มิได้นำมากล่าวโดยละเอียด เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางและกำหนดไว้โดยกฎหมายอีกฉบับหนึ่งต่างหาก

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดนว่ามีอยู่
อย่างไร โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 ว่ามีความ
เหมาะสมหรือมีส่วนใดที่เป็นปัญหาและอุปสรรค

2. ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ต่อการอาสารักษาดินแดนของประเทศไทย

3. หากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เห็นชอบกับแนวทางแก้ไขและข้อ เสนอแนะ
จากการศึกษาครั้งนี้แล้ว นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์
ต่อประเทศไทยโดยส่วนรวม